

Intervenció de l'Honorable Conseller Damià Calvet i Valera

Benvolguda Anna, Job, Eva i família, autoritats, president Pujol, amics i amigues del Joan Antoni, bon vespre i gràcies per compartir aquest acte d'homenatge i reconeixement a Joan Antoni Solans, aquesta sessió en la seva memòria. Voldria agrair ben sincerament aquesta iniciativa als organitzadors de l'acte, l'Institut d'Estudis Catalans, i molt especialment a Jaume Miranda, i també agrair a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi que ens hagin volgut acollir avui a la seva seu.

La d'avui, ja ho han vist, és una trobada polifònica, que demostra la sòlida trajectòria d'un dels personatges que més ha marcat l'ordenació del territori i l'urbanisme al nostre país. S'han explicat els precedents, s'ha explicat la pròpia obra de Solans i s'ha apuntat quin és el llegat d'aquesta obra, que tants hem recollit: el mateix Institut d'Estudis Catalans, o l'actual Departament de Territori i Sostenibilitat. Totes les intervencions dels que m'han precedit en la paraula demostren l'estima i el profund respecte que hom va tenir, té i sempre tindrà cap a ell i el seu treball, però també demostren que, col·lectivament, com a país, sempre estarem en deute amb Joan Antoni Solans.

També ha quedat palès que s'han fet aquestes aproximacions, sí, però que se n'haguessin pogut fer d'altres, expressades de maneres diferents però sempre complementàries i enriquidores. Si m'ho permeten, com a conseller de Territori i Sostenibilitat, jo voldria associar el nom de Joan Antoni Solans a quatre idees principals, i no m'estendré massa en l'explicació, perquè ja se n'han dit moltes, de coses.

La primera idea és que el nom de Joan Antoni Solans està íntimament lligat a la restitució de la mateixa Generalitat. L'any 1980 és un moment fundacional. El país ja era, però amb la força de la democràcia i des d'una institució d'autogovern, el que es pretenia era que agafés forma i força. Per servir les persones, les famílies, l'economia. Per prosperar, individualment i col·lectiva.

Amb el president Pujol al capdavant del Govern, es crea el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) i el conseller Cullell se sap envoltar d'un equip de persones excel·lent, d'un *dream team* capaç de planificar, executar i gestionar amb valor afegit les polítiques públiques que són competència d'aquest Departament. Solans, Ràfols, Amat, Tosas, Paradell, una mica més endavant el mateix Jaume Miranda. Totes elles, persones amb una reconeguda trajectòria —el mateix Solans a la Corporació Metropolitana i a l'Ajuntament de Barcelona on, com ja s'ha comentat, havia coincidit amb altres noms de referència com Serratosa, Solà-Morales, Subias, Miquel Roca o Vilalta— però que, malgrat això, posen tota la seva força creativa, la seva capacitat organitzativa, la seva dedicació i la seva il·lusió al servei del país. Il·lusió, sí, una paraula que als anys vuitanta va servir per projectar Catalunya més enllà de competències i recursos.

La segona gran idea és que Joan Antoni Solans va ser el punt de referència de la irrupció de l'urbanisme democràtic. La llarga nit del franquisme ens havia deixat unes ciutats urbanísticament grises, amb barris deslligats i greus mancances de serveis que remarcaven diferències econòmiques que s'enquistaven i amenaçaven la convivència social. Necessitàvem deslliurar-nos d'aquell urbanisme arbitrari i extractiu. Solans i els seus equips, connectant-se amb tot el coneixement que el país era capaç de produir, van introduir —però sobretot van vetllar per l'estricta compliment de mesures que van aportar reequilibri i, en definitiva, oportunitats: el concepte de solar, els drets i els deures del propietari del sòl i de l'urbanitzador, els estàndards en la vialitat, les zones verdes i els equipaments, uns creixements ben planificats tant en els àmbits residencials com en els d'activitat econòmica, el territori vist com un sistema que, més enllà del reequilibri, cohesionava socialment. I el país —el seu territori, la seva gent— va millorar.

La tercera idea està lligada amb el seu mestratge. Solans va formar generacions de servidors públics, no tan sols de la mateixa Generalitat, sinó també dels ajuntaments. Uns ajuntaments que no tenien la dimensió i la capacitat administrativa que tenen ara per si mateixos o mancomunadament, i necessitaven la recomanació i el guiatge —a vegades amb mà de ferro— d'una Direcció General d'Urbanisme sempre avançada al seu temps. I durant molts anys així ho van acceptar, fins a incorporar i convertir aquell guiatge en la millor pràctica possible. També m'atreveixo a dir que va formar el mateix sector, el món privat de l'urbanisme i l'edificació, tant tècnics com empresaris. Amb molta capacitat pedagògica, Solans va fer descobrir a molts l'interès social de l'urbanisme, els va fer entendre que amb un territori i unes ciutats i pobles endreçats tothom hi sortia guanyant, encara que d'entrada fos una mica més car urbanitzar o construir.

I la quarta i darrera gran idea que volia compartir amb vostès va més enllà d'una gestió diària i continuada, útil, eficaç i endreçada que fins ara, més o menys, he descrit. És la idea d'una agenda modernitzadora que tot departament —o un

país— necessita per marcar-se un horitzó, un objectiu a mitjà i llarg termini. Anem... cap allà! I ell ens assenyalava la direcció. Solans va saber dotar Catalunya d'una agenda modernitzadora en el món de l'ordenació del territori i l'urbanisme. Va crear l'INCASÒL el mateix any 1980, un instrument que no és gens obvi, al qual molts governs democràtics avançats encara avui no hi han arribat, i que he tingut el grandíssim honor de dirigir. Va crear l'Institut Cartogràfic, com a veritable estructura d'estat que ens proporciona un coneixement físic íntim i precís del territori. Va actualitzar la forma de treballar de la Direcció General amb la introducció progressiva i tossuda de la informàtica. Va generar una dinàmica de treball transparent i efectiva, per mitjà de les comissions d'urbanisme. Va introduir, ni que fos a vegades per intuïció, el vector ambiental, el paisatgístic o el de la mobilitat en el planejament. Les lleis venien després.

Acabo. Vaig tenir l'honor de conèixer-lo i treballar amb ell, en la meva primera etapa al DPTOP com a cap de gabinet del conseller Macias. A veure, dir que vaig treballar amb ell segurament és massa pretensions per part meva: jo era molt jove i el que procurava era fer bé la meva feina i escoltar i aprendre'n molt quan acompanyava el conseller durant els despatxos setmanals amb ell. El veia arribar, sempre amb un munt de papers i plànols enrotllats sota el braç, amb aquella manera de caminar tan característica que tenia —caminava de puntetes—, sempre somrient, sempre amable i empàtic, desprenent una vitalitat i una energia que després desplegava en les seves explicacions, exhaustives, farcides de detalls, que demostraven alhora coneixement, autoritat i passió. Escoltant-lo, sabies que el país estava en bones mans.

Fa uns anys vaig escoltar de Jaume Miranda, en la seva investidura com a doctor *honoris causa* de la Universitat de Lleida, que si hi veiem de tan lluny és perquè estem asseguts sobre les espatlles de gegants. Avui, al Departament de Territori i Sostenibilitat, a la Generalitat, podem mirar lluny perquè Joan Antoni Solans va ser un gegant. I sempre estarem en deute amb ell.

DAMIÀ CALVET I VALERA
Conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya